

24. Tiistaina 11 päivänä maaliskuuta 1997

kello 14

Päiväjärjestys

Lähetekeskustelu

5) Lakialoite laiksi tuloverolain 42 §:n muuttamisesta 540

Ilmoituksia

Lakialoite 14/1997 vp (Pekka Kuosmanen /kok)

Kolmas käsittely

6) Lakialoite laiksi korkolain 1 §:n 3 kohdan kumoamisesta ”

1) Hallituksen esitys laiksi alueiden kehittämisestä annetun lain muuttamisesta 532

Lakialoite 15/1997 vp (Leena Luhtanen /sd ym.)

Hallituksen esitys 10/1997 vp
Hallintovaliokunnan mietintö 1/1997 vp

Mietintöjen pöydällepano

Ainoa käsittely

7) Hallituksen esitys Arabiemiraattien liiton kanssa tehdyn sijoitusten edistämistä ja molemminpuolista suojaamista koskevan sopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä 541

2) Kertomus hallituksen toimenpiteistä vuonna 1995

Kertomus 5/1996 vp
Ulkoasiainvaliokunnan mietintö 20/1996 vp

Hallituksen esitys 1/1997 vp
Ulkoasiainvaliokunnan mietintö 1/1997 vp

Ensimmäinen käsittely

8) Hallituksen esitys Kuwaitin kanssa tehdyn sijoitusten edistämistä ja suojelemista koskevan sopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä ”

3) Hallituksen esitys laeiksi alkoholilain 3 ja 60 §:n ja vuoden 1968 alkoholilain 93 §:n sekä alkoholi- ja alkoholijuomaveroista annetun lain 3 §:n muuttamisesta ... 533

Hallituksen esitys 2/1997 vp
Ulkoasiainvaliokunnan mietintö 2/1997 vp

Hallituksen esitys 3/1997 vp
Sosiaali- ja terveystieteiden valiokunnan mietintö 2/1997 vp

9) Asetus Yhdistyneiden Kansakuntien turvallisuusneuvoston Irakia koskeviin päätöksiin perustuvien velvoitusten täyttämistä annetun asetuksen muuttamisesta

4) Hallituksen esitys laiksi eräistä henkilöiden asemaa koskevista järjestelyistä kunnallistettaessa Helsingin yliopiston lääketieteellisen tiedekunnan eräitä palvelutoimintoja 540

Asetus 1/1997 vp
Ulkoasiainvaliokunnan mietintö 4/1997 vp

Hallituksen esitys 250/1996 vp
Sosiaali- ja terveystieteiden valiokunnan mietintö 3/1997 vp

Puhetta johtaa puhemies Uosukainen.

Nimenuudossa merkitään poissa oleviksi edustajat Aaltonen, Andersson J., Anttila U., Aura, Dromberg, Haatainen, Hellberg, Holopainen, Huotari, Joenpalo, Kallio, Kantalainen, Karpio, Knaapi, Komi, Koski V., Koskinen Johannes, Kuisma, Lamminen, Lindroos, Linnainmaa, Löy, Markkula-Kivisilta, Nurmi, Ojala A., Pekkarinen, Pietikäinen S., Pohjola T., Polvi, Pykäläinen, Ranta-Muotio, Rask, Rinne, Tiilikainen, Tiuri, Vanhanen, Veteläinen, Virtanen, Vokkolainen ja Väistö.

Nimenuudon jälkeen ilmoittautuu ed. Rask.

Ilmoitusasiat:

Lomanpyynnöt

Vapautusta eduskuntatyöstä saavat tästä päivästä sairauden vuoksi ed. J. Andersson, virkatehtävien vuoksi edustajat Haatainen, Huotari, Kantalainen, Knaapi, Komi, Johannes Koskinen, Lindroos, Linnainmaa, A. Ojala, Rinne, Tiilikainen, Tiuri, Veteläinen, Virtanen ja Vokkolainen sekä yksityisasioiden vuoksi edustajat Holopainen ja Joenpalo,

tästä ja huomisen päivästä virkatehtävien vuoksi edustajat Aaltonen ja Norrback, tämän kuun 13 päivään virkatehtävien vuoksi edustajat Hellberg ja Lamminen,

tämän kuun 14 päivään sairauden vuoksi ed. Nurmi ja yksityisasioiden vuoksi ed. S. Pietikäinen sekä

tämän kuun 26 päivään virkatehtävien vuoksi ed. Wideroos.

Uudet hallituksen esitykset

Puhemies: Ilmoitetaan, että tasavallan presidentti on tänään antanut eduskunnalle hallituksen esitykset n:ot 14 ja 15.

U-asiat

Puhemies: Ilmoitetaan, että 6 päivänä maaliskuuta 1997 päivätyllä valtioneuvoston kirjelmällä ovat puhemiehelle saapuneet valtiopäiväjärjestyksen 54 b §:ssä tarkoitetut Euroopan unionin asiat n:ot U 4—6.

Ilmoitetaan edelleen, että puhemies on tänään toimittanut mainitut asiat käsiteltäviksi suureen

valiokuntaan, jolle asian n:o U 4 osalta hallintovaliokunnan ja asioiden n:ot U 5 ja 6 osalta valtiovainvaliokunnan on annettava lausunto.

Kirjalliset kysymykset

Puhemies: Ilmoitetaan, että eduskunnalle ovat, puhemiehelle osoitettuina, saapuneet vastaukset kirjallisiin kysymyksiin n:ot 1003—1005, 1009 ja 1010/1996 vp sekä n:ot 2, 6—9, 16, 28 ja 35/1997 vp. Nämä kysymykset vastauksiin on nyt jaettu edustajille.

Päiväjärjestyksessä oleva asia:

1) Hallituksen esitys laiksi alueiden kehittämistä annetun lain muuttamisesta

Kolmas käsittely

Hallituksen esitys 10/1997 vp

Hallintovaliokunnan mietintö 1/1997 vp

Puhemies: Toisessa käsittelyssä päätetty lakiehdotus voidaan nyt hyväksyä tai hylätä.

Keskustelua ei synny.

Lakiehdotus hyväksytään.

Lakiehdotuksen kolmas käsittely julistetaan päättyneeksi.

Asia on loppuun käsitelty.

2) Kertomus hallituksen toimenpiteistä vuonna 1995

Ainoa käsittely

Kertomus 5/1996 vp

Ulkoasiainvaliokunnan mietintö 20/1996 vp

Puhemies: Esitellään kertomus siltä osin kuin se koskee suhteita ulkovaltoihin. Käsittelyn pohjana on ulkoasiainvaliokunnan mietintö n:o 20/1996 vp.

Keskustelu:

Ulkoasiainministeri **Halonen:** Arvoisa puhemies! Vaikka hallituksen kertomus toimenpiteistään onkin ihan säännönmukaisesti annet-

tu eduskunnalle, tämä nyt käsiteltävänä on vuodelta 1995. Tässä mielessä tuntuu hieman historialliselta se katsaus, mikä ulkoasiainhallinnonkin osalta väistämättä nyt tämä selonteko on.

Haluaisin kuitenkin, arvoisa puhemies, kiinnittää pariin seikkaan huomiota. Toinen on se, että eduskunta on mielestäni varsin paljon keskittynyt tällä kertaa Euroopan unionin asioissa nimenomaan kauppapolitiikan puolelle. Tässä ei sinänsä ole mitään pahaa, päinvastoin. Unionin eräs kaikkein keskeisimpiä ja alkuperäisimpiä tehtäviä tietysti on ollutkin kauppapolitiikan kehittäminen.

Toisaalta haluaisin kiinnittää eduskunnan huomiota siihen, että kun nyt elämme vuotta 1997, sekä Latinalaisen Amerikan, Etelä-Afrikan että Aasian kanssa esillä olevissa asioissa kauppapolitiikassa on tällä hetkellä käynnissä myös varsin laajasti niin sanottu poliittinen dialogi. Mielestäni tässä mielessä eduskunnan ulkoasiainvaliokunnan huomio eri asialohkojen kietoutumisesta toisiinsa on täsmälleen sama, mikä myös nykyinen hallitus on tehnyt.

Toinen asia, arvoisa puhemies, on seikka, joka vain eräiltä osin asettuu ulkoasiainhallinnon puolelle. Se on suojelupoliisin parlamentaarinen seuranta. Olen lukenut suurella mielenkiinnolla eduskunnan ulkoasiainvaliokunnan kannat tästä asiasta ja olen valmis jatkossa omalta osaltani pohtimaan sitä, millä tavoin yhteydenpito eduskunnan ulkoasiainvaliokuntaan asianomaisella sektorilla voisi tulla kyseeseen. Muistan kuitenkin ja muistutan täysistuntopöytäkirjasta, että sinänsä suojelupoliisihan kuuluu sisäasiainministeriön toimialaan, kuten valiokunta mietinnössään aivan oikein toteaa, mutta sen toiminta hyvin suurelta osin on ulko- ja turvallisuuspolitiikkaan liittyvää.

Ulkoasiainministeriössä ja sisäasiainministeriössä on jo tämän toimintakertomuksen selonteon jälkeisellä ajalla ryhdytty toimenpiteisiin asianomaisten ministeriöiden välisen yhteistyön järjestyttämiseksi, koska osittain oli huomattavissa, että meillä käytettiin resursseja täsmälleen samojen asioiden selvittämiseen. Näin erityisesti nyt Suomen lähialueella, millä tietysti nopeasti muuttuneiden olosuhteiden johdosta on ollut tarvettakin seurata odottamattomia väestöliikkeitä ja jonkin verran myös yhä kansainvälisemmäksi muodostunutta rikollista toimintaa.

Arvoisa puhemies! En pysty antamaan vastusta muilta osin kuin mitä tässä nyt suusanallisesti olen todennut, mutta huomaisin, että myös-

kään ulkoasiainvaliokunta ei välttämättä edellytä minkäänlaisen lainsäädännön muuttamista vaan ainoastaan sitä, että yhteydenpito eri tahojen välillä tiivistyisi.

Ed. K e k k o n e n : Arvoisa rouva puhemies! Ulkoministerin pohdiskelu tai kysymyksenasettelu suojelupoliisin asemasta oli kovin mielenkiintoinen. Ehkä olisi syytä ulkoministeriönkin piirissä miettiä asiaa enemmän kuin vain yhteistoimintakysymyksenä niin, että suojelupoliisin asema voisi olla enemmänkin kiinni ulkoministeriöstä, yksinkertaisesti siitä syystä, että kansainväliset liikkeet, ihmisten siirtyminen meidän lähiympäristössämme on tällä hetkellä muuttanut luonnettaan aivan toisenlaiseksi kuin se on ollut joskus aikaisemmin. Siitä lähtökohdasta, kun ulkoministerillä ja ulkoministeriöllä on niin keskeinen sija niiden asioiden hallinnollisen puolen käsittelyssä, voisi olla loogista, että myös suojelupoliisilla olisi oma roolinsa ja tehtävänsä nimenomaan osana ulkoministeriön päätöksentekoa.

Ulkoasiainministeri H a l o n e n : Arvoisa puhemies! Jatkopohdiskeluun lienee syytä, kuten ed. Kekkonen tässä totesi, myös siitä syystä, että nythän on Euroopan unionin hallitustenvälisessä konferenssissa esillä oikeus- ja sisäministereitten alueen yhteistyö, ja kuten kansanedustajat varsin hyvin tietävät, Suomi on tehnyt hallituksen puolelta jo päätöksensä liittymisestä Schengen-sopimukseen. Schengen-sopimushan saattaa jatkossa olla osa Euroopan unionin kolmannen pilarin asioita. Tässä yhteydessä tietysti tulee vastakainasettavaksi toisaalta valtioiden sisäinen ja keskinäinen turvallisuus ja toisaalta myös kansalaisten omien perusoikeuksien turvaaminen, joten otan tämän läksyn vastaan.

P u h e m i e s : Asian käsittely keskeytetään.

3) Hallituksen esitys laeiksi alkoholilain 3 ja 60 §:n ja vuoden 1968 alkoholilain 93 §:n sekä alkoholi- ja alkoholijuomaverosta annetun lain 3 §:n muuttamisesta

Ensimmäinen käsittely
Hallituksen esitys 3/1997 vp
Sosiaali- ja terveystieteiden valiokunnan mietintö 2/1997 vp

P u h e m i e s : Käsittelyn pohjana on sosiaali- ja terveystieteiden valiokunnan mietintö n:o 2.

Keskustelu:

Ed. A i t t o n i e m i : Rouva puhemies! Tässä alkoholilain muutoksessa on kaksi keskeistä kohtaa. Toinen on se, että poliisille annetaan oikeus yleisellä paikalla ottaa pois alkoholijuomat, jos niitä siellä nautitaan. Toinen on se, että alkoholijuoman prosentteilta poistetaan katto. Toisin sanoen kun tähän saakka viinakaupasta on ollut saatavissa 60 prosentin vodkaa, niin tulevaisuudessa saa sitten periaatteessa vaikka 96-prosenttista.

Näihin kahteen asiaan haluan kiinnittää huoman huomiota. Ensimmäinen on poliisin oikeus ottaa alkoholijuomat pois yleisellä paikalla. Meidän teimme muistaakseni viime eduskunnan aikana täällä sen typerän päätöksen, että kielto alkoholin nauttimisesta yleisellä paikalla poistettiin. Se on nähty myös katukuvassa. Jotkut osavat tietysti Kolmen sepän patsaalla ryyppätä fik-sustikin, mutta toiset suorastaan rehentelevät varsinkin vanhusten läsnäollessa sillä, että valta ja voima on nyt heidän puolellaan ja kukaan ei mahda sille mitään, jos he tässä ryyppäävät ja rementelevät viinan kanssa. Tämä kielto poistettiin alkoholilaista. Se oli todella suuri virhe. Monet poliitikot ja kansalaiset ovat vaatineet, että alkoholin nauttiminen yleisellä paikalla pitäisi uudelleen kieltää, koska kyllä viinaksensa ehtii nauttia sellaisessakin paikassa, joka ei ole yleinen.

Mutta lainsäädännös on tässä mielessä varsin ihmeellinen. Kun nyt alkoholilain mukainen kielto on poistettu ja kuitenkin voi ottaa viinat pois niitä nautiskellessa julkisesti, niin tämä tietysti koskee silloin kunnallisen järjestyssäännön kautta annettuja kieltoja. Toisin sanoen jos kunnallisessa järjestyssäännössä on siitä huolimatta, vaikka alkoholilaista kielto poistettiin, määrätty alkoholin nauttimiskielto yleisillä paikoilla, niin silloin tämä koskee sitä, että poliisi voi kunnallisen järjestyssäännön rikkomisen pohjalta ottaa viinat pois.

Mutta ensinnäkin, ja nyt minä puhun vähän oraitten päälle ja joku voi sanoa ”niin kuin tavallisesti”, minä en ole ihan varma siitä, kuinka monessa kunnallisessa järjestyssäännössä on alkoholin nauttiminen yleisellä paikalla kielletty, onko se kaikissa vai ei. Jos se on kaikissa kielletty, niin silloin se on siltä osin kunnossa, mutta jos vain osassa Suomen kunnallisia järjestyssääntöjä se on kielletty, niin silloin tämä on aika erikoinen malli. Lapualla saisi ryyppätä viinaa, Ikaalisissa ei saisi ryyppätä ja mennessä ra-

jalta yli täytyisi ottaa aina selvää, ostaa järjestyssääntö ja katsoa, saako raitilla ottaa pikku naukut vai ei.

Siitäkin huolimatta, vaikka kaikissa kunnallisissa järjestyssäännöissä olisi Suomessa kielletty alkoholin nauttiminen yleisellä paikalla ja näin ollen tämä nyt annettava oikeus poliisille olisi paikallaan, niin minun muistamani mukaan korkein hallinto-oikeus on jossain vaiheessa katsonut, että kunnallisella järjestyssäännöllä ei alkoholin nauttimista julkisesti voida kieltää, jos pykälä on alkoholilaista poistettu. Tällainen päätös on olemassa. Tämä asia tulee nyt entistä sekavammaksi.

Näin ollen minä katsoisin, rouva puhemies, että alkoholin nauttimiskielto yleisellä paikalla pitäisi palauttaa alkoholilakiin. Se olisi koko valtakuntaa koskeva. Se olisi samanlainen niin Lapualla kuin Ikaalisissakin. Silloin asia olisi sitten perusteltu myös tämän lainkohdan osalta.

En minä katsele karsaasti alkoholin nauttimista. Itse otan viinaa, tottakai, ja otamme kaikki, mutta se vain, että kyllä tästä on hyvin huonoja kokemuksia julkisilla paikoilla, puistoissa ja muualla, kun juopot ovat siellä rähjäneet, pelotelleet ihmisiä, erityisesti eläkeläisiä, naisia ja lapsia. Tältä osin se oli tyhmä päätös silloin aikanaan. Itse olin sitä kyllä tekemässä, ei siinä mitään, mutta tyhmyydet pitäisi tietysti korjata.

Toinen asia on alkoholiprosentin salliminen vaikka 96:een. Vahvasta viinasta on varoituksia pirtuajoilta, jolloin monet kuolivat liian vahvaan alkoholiin. Jos sallitaan yli 60-prosenttisia alkoholijuomia kaupassa ... 60-prosenttinenkin on liian vahvaa; jos siihen sekoitetaan jotakin salmiakkia, esimerkiksi nuoret, jotka hankkivat tällaisia käsiinsä, eivät osaa varoa sitä, että viina saattaa olla 70-prosenttista, kun se on hyvän makuista. Salmiakki vaikuttaa sen, että se ei tunnu miltään, mutta se on äärettömän vaarallista. Se on äärettömän vaarallinen alkoholi-myrkytyksen mahdollisuuden takia. Minun mielestäni tällaisia viinoja ei tarvita kaupassa. Se 60 prosenttiakin on ihan liikaa. Kyllä sillä 38 prosentin kossulla ja 40 prosentin vodkalla saa itsensä juovuksiin ihan riittävästi, jos haluaa. Turha on pirtua tuoda kauppaan, koska se on hyvin vaarallista.

Rouva puhemies! Nämä nyt eivät olleet mitään maata kaatavia näkemyksiä, mutta olivathan kuitenkin tässä. Olen vakavasti alkoholin yleisellä paikalla nauttimisen kiellon palauttamisesta sitä mieltä kuin sanoin, ja päätös alkoholi-

prosentin ylärajan poistamisesta on tarpeeton ja jopa vaarallinen.

Ed. J ä ä s k e l ä i n e n (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Ed. Aittoniemi totesi, että me teimme tyhmän päätöksen. Ei minulla tässä nyt pöytäkirjaa ole, mutta mielikuvani on, että siitä äänestettiin ja ainakin meidän ryhmämme mielikuvani mukaan äänesti tuota huononnusta vastaan. Ed. Aittoniemihän myös lykäksi tässä sen ajatuksen päälle, että näin ei olisi pitänyt tehdä, ja siitä olemme samaa mieltä. Ilmeisesti nopein tie muuttaa asia olisi ottaa käsitelyyn ed. Kankaanniemen tekemä lakiloite, jossa hän edellyttää, että palattaisiin vanhaan muotoon. Tämä täsmennyksenä ed. Aittoniemen puheenvuoroon, johon muuten yhdyn kyllä.

Ed. J a r i K o s k i n e n (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Vaikka olenkin aika liberaali alkoholipolitiikan suhteen, niin siinä mielessä olen ed. Aittoniemen kanssa samaa mieltä, että on aika hassua, että on erilaisia järjestyssääntöjä eri puolilla Suomen kuntia. Tällä hetkellä monessa kunnassa on menossa järjestyssääntöjen muuttaminen tai niiden voimaan saattaminen.

Ongelmaksi on tullut muun muassa se, että koska poliisilla on tällä hetkellä erittäin laajoja alueita, joissa he viikonloppuisin joutuvat päivystämään, niin poliisin on erittäin vaikea tarkastella valvontaa siinä mielessä, kun joka kunnassa on erilainen sääntö. Tiedän esimerkiksi, että Hauholla tällä hetkellä tehdään uutta järjestyssääntöä ja sitä on pyritty tekemään yhteistyössä mahdollisimman monen kunnan kanssa, jotta poliisi omalla alueellaan pystyy valvomaan. Siitä huolimatta jää varmasti erilaisia käytäntöjä eri puolille maata, vaikka Kuntaliitto minkälaisia ohjeita lähettäisi. Siinä mielessä minun mielestäni tähänkin asiaan voidaan palata ihan hyvin tässä salissa.

Ed. H y s s ä l ä : Arvoisa rouva puhemies! Haluan muistuttaa, että valiokunta korosti tässä yhteydessä terveyspoliittisten toimien merkitystä alkoholin liikakäytöstä aiheutuvien terveyshaittojen torjumisessa. Terveyspoliittisin keinoin ja terveyskasvatuksella ja valistuksella voidaan kyseessä olevia häiriötekijöitä myös ennaltaehkäistä ja myös sosiaalisia vaikutuksia vähentää. Erytisesti valiokunnassa kannettiin huolta nuorten alkoholikäyttäytymisestä, humalahakuisen juomisen lisääntymisestä, ja samalla myös perään-

kuulutettiin kotien ja koulujen ja kasvattajien vastuuta näissä asioissa ja yhteistyön kehittämistä. Tämä on hyvin vakava yhteiskunnallinen ongelma ja siinä varmasti meillä kaikilla on mahdollisuus tehdä oma osamme. Uskon, että tästä eteenpäin yhteistyö eri sektoreiden välillä tulee kasvamaan.

Ed. M y l l y n i e m i : Arvoisa puhemies! Epäilen, että kansalaiset, niin nuoret kuin vanhemmatkaan eivät mietintöjä lue, vaan tämä olisi lakiin selvästi kirjoitettava. Jos poliisi siitä aina silloin tällöin muistuttaisi, niin asia olisi tullut kuntoon.

On todella hämmästyttävää, ettei näiden pykälien yhteydessä ole otettu käsitelyyn lakialoitetta, joka olisi kieltänyt alkoholin nauttimisen yleisellä paikalla. Ei voi olla todellakaan oikein, että päätökset jäävät kunkin kunnan päätöksen varaan. Seuraavaksi kai muutetaan verolakeja niin, että toisissa kunnissa saa huijata verottajaa ja toisissa ei. Tällainen epätasa-arvo on näin tärkeässä asiassa kyllä hämmästyttävää ja ihmettelen kyllä valiokunnan mietintöä, ettei ole puuttunut niin tärkeään asiaan. Edellinen eduskunta teki todellakin suuren möhlyksen siinä asiassa, että alkoholilakia näin muutettiin.

Ed. S a a r n i o (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Alkoholin nauttiminen yleisellä paikalla, joka on noussut edustajien Aittoniemi ja Myllyniemi puheenvuoroissa esiin, on varmasti koettu pulmaksi yhdessä jos toisessakin paikassa Suomessa. Kun Helsingissä asiasta on keskusteltu, olen ymmärtänyt, että poliisilla on mahdollisuus puuttua häiritsevään alkoholin käyttöön jo nykyistenkin määräysten voimassa ollen. Se, että tätä liberalisoitiin, tarkoitti kai ennen muuta sitä, että esimerkiksi nuoripari voi Suomenlinnan retkellään ottaa viinipullon mukaan juustojen kanssa ja häiriöttä nauttia siitä. Minusta me voisimme korostaa sitä, että jo nykyisten määräysten puitteissa on mahdollisuus puuttua alkoholin häiritsevään käyttöön. Se ei välttämättä tarkoita, että tarvitsisi taas lainsäädäntöä lähteä kiristämään.

Ed. A i t t o n i e m i : Rouva puhemies! Ei alkoholin häiritsevään käyttöön sellaisenaan vaan häiritsevään käyttäytymiseen tietysti, joutuu se sitten mistä hyvänsä, alkoholista tai muuten pahasta luonteesta. Mutta on selvä, että jos puistossa 4—5 hengen porukka istuu penkillä, vaikka he nyt eivät pidä kovin pahaa meteliä-

kään, ja pullo kiertää ja irvistellään, niin kuin Irwin Goodmanin laulussa sanotaan, niin kyllä se vain sitä puistopolkua kulkevaa ihmistä, vanhusta, lasta ja ehkä naista pelottaa, eikä se ole tarpeellista.

Mutta mitä tulee ed. Hyssälän puheenvuoroon, kunnioitan puheenvuoroa, mutta siinä olivat kaikki ne liturgiat tietysti, mitä on aikaisemmin täällä sanottu: kotien, koulujen, kirkon osuus ja sosiaali- ja terveydelliset asiat ja muuta. Eivät nämä tämmöiset asiat auta yhtään, jos lapset saavat käsiinsä 80-prosenttista viinaa, lisäävät siihen vähän salmiakkia ja kiskaisevat sen. Se on niin hyvän makuista, ettei se varmaan voi olla mitenkään vaarallista. Sitten on ketarat pystyssä ja ollaan kuolleina. Eivät siinä paljon sosiaalipoliittiset ajatukset auta eikä se, mitä mietintöön on täällä kirjattu, auta yhtään mitään, vaan kylmä totuus on, että se on vaarallista. Tässä salissa on varmaan moni samaa mieltä. Olen tässä keskustelussa tullut siihen tulokseen, että monet ovat tässä salissa samaa mieltä, että tällainen ylivahva alkoholi on petollista ja vaarallista. Jos me lailla sen hyväksymme, niin samalla me annamme mahdollisuudet yhteiskunnassa mihin vain.

Mutta niin kuin sanottu, minä arvostan ed. Hyssälän puhetta, totta kai. Hän puhuu aina asiaa ja sillä tavalla, mutta nämä sosiaalipoliittikat ja tämmöiset hienot asiat, koti, koulu, uskonto ja isänmaa eivät tässä asiassa paljon auta.

Ed. A l a r n t a : Arvoisa puhemies! Sosiaali- ja terveysvaliokunnan mietinnöstä käy ilmi, että valiokunta on kuunnellut kokonaista kahta asiantuntijaa tämän asian yhteydessä, nuorempaa hallitussihteeriä sosiaali- ja terveysministeriöstä ja erästä ylikomisariota sisäasiainministeriöstä. Tästä kai voi vetää sen johtopäätöksen, että kovin suurta mielenkiintoa valiokunnassakaan ei asian käsittelyyn ole osoitettu, kun vertaa eräisiin muihin salissa viime aikoina käytyihin pitkiin ja perustaviin keskusteluihin joistakin toisista asioista.

Kun lakiesitys oli lähetekeskustelussa, monissa puheenvuoroissa korostettiin terveystoimittamien merkitystä siinä mielessä, että nyt alkoholipitoisuuden yläraja EU-olosuhteissa joudutaan poistamaan. Totesin itse silloin, että hallituksen esityksen perusteluissa on erittäin hyviä terveystoimittamien perusteluja sille, että juuri näin ei pitäisi menetellä. Jäin toivomaan, että valiokunta, jonka nimi on sosiaali- ja terveysvaliokunta, olisi asiantuntijakuulemisessa vähän enemmän paneutunut ylärajan poistamisen mahdollisiin seu-

rausvaikutuksiin ja etenkin nuoriin kohdistuviin vaikutuksiin, joita keskustelussa ja hallituksen esityksen perusteluissa on myös esitetty.

Näin ei siis ole tapahtunut, mikä on mielestäni valitettavaa. Jään toivomaan sitä, että jossakin toisessa vaiheessa valiokunta ja eduskunta voivat vähän enemmän paneutua siihen, mitä jatkuvasti vapautuva alkoholipolitiikka merkitsee lapsillemme ja nuorillemme eli siis Suomen tulevaisuudelle.

Ed. T a k k u l a : Arvoisa puhemies! Muuttamalla sanalla hallituksen esityksestä. Ensimmäinen kysymys tietenkin on se, että on varmasti jokin tarve, mistä lähdetään liikkeelle, koska yläraja täytyy nostaa. Sehän osoittaa, että nykyinen prosenttimäärä ei ole ollut riittävä. Minua kyllä ihmetyttää ja yllätyttää tällainen.

Kaikki viimeaikaiset merkit yhteiskunnassa, ja jo pitemmällä aikavälillä, osoittavat sitä, että suomalaisilla on todellisia ongelmia alkoholinkäytön kanssa. Valiokunnan mietinnöstäkin käy ilmi, että erityisesti nuorison alkoholikäyttäytyminen ja humalahakunnen juominen ovat lisääntyneet. Nyt siihen annetaan vastaukseksi sitten, että tästä ikään kuin päästään eteenpäin sillä tavalla, että väljennetään edelleen alkoholilainsäädäntöä. Ei tarvitse viitata kuin vanhoihin Helsingin Juhlaviikkoihin tai joihinkin muihin tapahtumiin, missä olemme nähneet, millä tavalla julkisen anniskelun vapauttaminen kirkasti ja kaunisti katukuvaamme ja kaupunkikuvaamme. Se ei ole missään tapauksessa sivistysvaltiolle eduksi, vaan siinä mielessä olisi hyvä, että vanha laki tältä osin tulisi voimaan, tai niin kuin täällä sanottiin, kun ed. Kankaanniemi on tehnyt tämän suuntaisen lakialoitteen, että otettaisiin se sitten käsittelyn pohjaksi.

Kun me puhumme tietoyhteiskunnasta, sivistysvaltiosta, sivistys-Suomesta, niin kyllä pitäisi vielä olla jonkinlaisia ihanteita ja arvoja, joista pidettäisiin kiinni. Siltä osin en ymmärrä, mistä tarpeista tämä hallituksen esitys lähtee.

Ministeri H u t t u - J u n t u n e n : Arvoisa puhemies! Vaatimukset alkoholipolitiikkamme muuttamiseen tuntuvat tänä päivänä kovin risti-riitaisilta. Toisaalta meillä vaaditaan suuriäänisesti liberalisoimaan lisää, siirtämään viinejä maitokauppaan jne., toisaalta meillä vaaditaan lisää kontrollia, lisää valvontaa. 60 prosentin alkoholipitoisuusrajan poistaminen johtui säännöksistä. EU-säännökset eivät tunne tämän tyyppisiä alkoholipitoisuuden tuonti- eivätkä

muitakaan rajoja. Siitä syystä joudumme tämän rajan poistamaan.

Mitä taas järjestyshäiriöihin tulee, vaatimukset pykälän muuttamiseen tulivat kyllä aivan selkeästi poliisin taholta. Poliisi kokee tänä päivänä, että heillä ei ole aseita puuttua häiritseväänkään alkoholin nauttimiseen julkisella paikalla. Tällä säännöksellä mahdollistetaan se, että poliisi voi siinä tapauksessa ottaa alkoholijuomat pois, kun henkilö niitä häiritsevästi julkisella paikalla käyttää.

Ed. K e k k o n e n : Arvoisa rouva puhemies! Arvoisa ministeri jo vei kelpo osan puheenvuorostani tullessaan keskusteluun mukaan. Tällä on todellakin selvä yhteys eurooppalaiseen käytäntöön, siihen, että olemme EU:n jäseniä.

Ed. Takkula sanoi, että meillä on ongelmia alkoholin käytössä. Se pitää aivan varmasti paikkansa. Niitä ongelmia on ollut niin kauan kuin on ollut alkoholia ja Suomen kansa. Skaa-la, jolla alkoholikäyttämistä on yritetty säännellä, pitää sisällään melkein kaiken mahdollisen aina kieltolaista sellaiseen kohtuulliseen vapautumiseen, vapauttamiseen, mihin olemme viime aikoina olleet pyrkimässä. Eivät ne ihanteet ja arvot, ed. Takkula, Suomen kanssa kasva sillä, että alamme rakentaa enemmän säädöksiä, sääntöjä, uhkauksia ja rangaistuksia, vaan kyllä ne tulevat valistamalla, ne tulevat juuri niistä instansseista, joita ed. Aittoniemi tässä on pilkannut, eli kodeista, kouluista, sosiaali- ja terveystieteiden valistustyöstä jne.

Rouva puhemies! Minusta alkoholikeskustelun ei soisi ajautuvan enää sellaiselle kannalle kuin minkälaisena sitä käytiin silloin, kun käsiteltiin kieltolakia.

Ed. S a a r n i o : Arvoisa rouva puhemies! Kun vastauspuheenvuoro ei ollut käytössä ed. Takkulan puheenvuoron kuluessa, haluan vain kiinnittää huomiota siihen, kun hän mainitsi huonon alkoholikäytön esimerkkinä Helsingin Juhlaviikot. Toivon, että tällaista käsitystä ei kenellekään syntyisi, koska Helsingin Juhlaviikot on huomattava kulttuuripoliittinen tapahtuma, tapahtumien sarja, eikä Helsingin Juhlaviikoilla käytetä alkoholia sen enempää kuin Herättäjäjuhilla tässä maassa.

Ilmeisesti ed. Takkula tarkoitti Taiteiden yötä, ja se on tietysti toinen asia. Se on yhden vuorokauden mittainen tapahtuma, johon on liittynyt valitettavan paljon häiriökäyttämistä

tä. Luulen, että siinä on paljon myös tapahtuman järjestäjissä vikaa. Suomessa on lukuisia tapahtumia, joissa järjestäjät eivät hallitse alkoholin käytön problematiikkaa. Siitähän ovat esimerkiksi monet rockjuhlat ja sellaiset tapahtumat, joiden maine on kaikkea muuta kuin hyvä. Helsingin Juhlaviikkojen mainetta ei toivottavasti tämä alkoholipoliittinen keskustelu kuitenkaan himmennä.

Ed. Rask merkitään läsnä olevaksi.

Ed. A i t t o n i e m i : Rouva puhemies! En aikonut enää käyttää puheenvuoroa, mutta ed. Kekkonen aina innostaa. Haluan todeta sen, että kyllä minä kunnioitan kotia, koulua, uskontoa ja isänmaata, kaikkia näitä varmasti yhtä paljon kuin ed. Kekkonenkin. Mutta minä olen mustavalkoinen realisti ja olen näiden vuosikymmenien aikana nähnyt, että vaikka jokaisessa alkoholipoliittisessa keskustelussa korostetaan aina kotia ja koulua, mikä on tietenkin tärkeä asia, niin aina vaan on huonommaksi mennyt. Yhä enemmän käytetään viinaa ja huumeita, yhä enemmän tulee järjestyshäiriöitä jne. Toisin sanoen lain kouran täytyy tietyllä tavalla ryhtyä osoittamaan, mitä saa tehdä ja mitä ei. Se on yhteiskunnan välttämätön tarve. Kyllä me olemmat kunnioittamme perussääntöjä ihan varmasti, ed. Kekkonen, eikä pilkata, mutta asiat sanotaan niin kuin ne ovat.

Ministeri Huttu-Juntuselle sanoisin, että kylähän poliisi voi poliisilain mukaan puuttua järjestyshäiriöön tänäkin päivänä, mutta jos se on pelkästään viinanjuontia puistossa eikä siihen liity poliisilain tarkoittamaa järjestyshäiriötä, niin silloin poliisi on tietysti asiassa avuton. Minä katson, että viinan nauttiminen on kuitenkin sellainen virike yleisellä paikalla, että se herättää suomalaisessa yhteiskunnassa pahennusta. Se olisi pitänyt saada jäämään pois. Lukuisia kysymyksiä olen teille tehnyt, te vastaillette niitä sun näitä, mutta jossakin vaiheessa olette kyllä ollut sitäkin mieltä, että tämä kieltä pitäisi palauttaa alkoholilakiin, jos oikein muistan. Saatan olla kyllä väärässäkin. Ei tästä muuten selvitä kuin otetaan laki uudelleen käsittelyyn, niin se saadaan kuntoon.

Ed. R ä s ä n e n : Arvoisa puhemies! Olen myös sitä mieltä, että alkoholin nauttiminen yleisellä paikalla olisi tullut ottaa perusteellisemmin

käsittelyyn tässä yhteydessä ja palauttaa se lain-säädäntöön. Kyllähän tämäkin lainmuutos tältä osin on paikallaan, mutta se ei riittävästi estä torjumaan alkoholin käyttöön liittyviä haittoja kaikissa kunnissa.

Se, mistä halusin varsinaisesti käyttää puheenvuoron, liittyy mietintöön, jossa kiinnitin huomiota yhteen virkkeeseen, jossa todetaan, että alkoholipitoisia aineita koskeva 2,8 prosentin pitoisuusraja jää kuitenkin voimaan. Olisi mielenkiintoista tietää, onko valiokunnassa ylipäättään tähän liittyvästä ongelmasta puhuttu. Viime aikoinahan on puhuttu niistä ongelmista, joita liittyy pienempiä alkoholipitoisuuksia sisältäviin juomiin, joita erityisesti lapset ja nuoret ostavat täysin rajoituksetta päivittäistavaraliikkeistä. Esimerkiksi myynnissä on karamellin makuisia vodkajuomia, joissa on alkoholia 2,6 prosenttia, ja 11—12-vuotiaat lapset käyttävät niitä humaltuakseen ja humaltuvat niistä. Tällä hetkellä ei ole lakia, jolla voitaisiin puuttua näiden juomien myyntiin lapsille. Itse olisinkin pitänyt paljon aiheellisempänä puuttua alkoholiprosentin alarajan ongelmiin kuin lähteä ylärajaa kohottamaan.

Ministeri Huttu-Juntunen: Arvoisa puhemies! Ed. Aittoniemi, joka poistui jo salista, ja muutamat muutkin edustajat ovat olleet sitä mieltä, että alkoholilaki olisi pitänyt palauttaa ennalleen eli kieltää tyystin alkoholijuomien käyttö yleisellä paikalla. Me tästä asiasta kävimme hyvinkin paljon lain valmistelun yhteydessä keskustelua ja tulimme siihen tulokseen, että on myös sen tyyppistä alkoholin nauttimista yleisellä paikalla, joka ei ole häiritsevää, etenkin kesäisin. Tästä syystä halusimme rajata pykälän nimenomaan tällä tavalla, että mahdollistetaan alkoholijuomien pois otto vain niissä tapauksissa, kun se selkeästi häiritsee ympäristöä, on häiriöksi muille ihmisille.

Ed. Takula: Arvoisa puhemies! On aloitettava niin kuin vanha opettajani minua opetti, että kaikki, mikä voidaan ymmärtää väärin, tulee ymmärretyksi väärin. Ymmärrän, että tällainen suomalaisille jollakin lailla arkaluontoinen asia kuin alkoholi, on asia, missä väärinymmäryksiin sorrutaan, kun vain on mahdollista.

Ed. Kekkoselle sen verran sanoisin, että kun ymmärsitte puheeni niin, että minä olisin uhkia, rangaistuksia ja kiristyksiä ajamassa ja ikään kuin tällaisella linjalla kouluttamassa turmiolantommeja, niin eihän siitä ole missään tapauksessa

kysymys. En minä mitään kieltolakia halua tähän maahan takaisin, vaan puhuin arvoista ja ihanteista. Kyllä selonteossakin sanotaan, että valiokunta korostaa terveystoimittaisia toimia. Kyllä niitä terveystoimittaisia toimia on korostettu monta kymmentä vuotta ja koko ajan on nähty, että tavallaan tilanne on mennyt vain pahemmaksi ja pahemmaksi. Siksi jossakin vaiheessa pitäisi ottaa lusikka kauniiseen käteen ja miettiä, millä tavalla nyt voidaan nuorisoa nostaa jaloilleen eikä pudottaa polvilleen. Tämä on se iso kysymys. Minä en pysty näkemään, että alkoholilainsäädäntöä vapauttamalla ja liberalisoimalla, alkoholin prosenttimääriä nostamalla ikään kuin jollakin tavalla tehdään terveystoimittaisia ja sosiaalipoliittisia ja kohotetaan koko yhteiskunnan tilaa.

Ed. Saarniolle sanoisin, että on totta, kun puhuitte Juhlaviikoista ja Taiteiden yöstä, että niillä oli suuri, suuri ero. Rohkenen epäillä, että myös Juhlaviikoilla huomattavasti enemmän nautittiin alkoholia kuin teidän esittämillänne Herättäjäjuhliilla. Minusta se ei ole ollenkaan sopiva vertaus eikä toimiva. Itse olin Juhlaviikoilla käymässä ja tiedän kyllä, illalla kun Kalliota kohti kävelin omille kämpilleni, mikä tilanne oli. Kysymys on vain siitä, että se oli vain yksi konkreettinen esimerkki siitä, kuinka tällaista asiaa väärinkäytetään. Eikä ole minun mielestäni eduksi se, että tällaista katukuvaa ilmenee. Sitä on muissakin kaupungeissa, mutta se on vain esimerkki, mikä on itse koettua ja elettyä elämää. Varmaan olette tekin olleet todistamassa sitä ja nähneet, millä tavalla sivistys ja kulttuuri kohtasivat sinä yönä alkoholin välityksellä.

Ed. Saarnio (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! En voi välttyä toteamukselta, että ed. Takkula puhui koko ajan Taiteiden yöstä. Se on tietysti vain yksi osa Helsingin Juhlaviikkoja. Muuten Juhlaviikot vietetään aivan normaalisti järjestäen erilaisia kulttuuritapahtumia, joihin alkoholi liittyy kuvaan mukaan aivan samalla lailla kuin mihin tahansa muihin tapahtumiin. Se, että puhuin Herättäjäjuhlista, tarkoitti vain sitä, että aina mihin vain paljon kansaa kokoontuu, siellä ovat myös häiriköt, valitettavasti myös Herättäjäjuhliilla.

Ed. Kokkonen: Arvoisa rouva puhemies! Kuten tämäkin keskustelu osoittaa, alkoholipoliittikka ja alkoholista keskustelu yleensä aiheuttaa erittäin kuumia tunteita Suomen kansalaisissa ja myös meissä kansanedustajissa.

Täällä on käytetty koko joukko hyvin asiallisiakin puheenvuoroja. Erityisesti haluaisin tällä kertaa tukea ministeri Huttu-Juntusta, joka toteaa, että emme me halua kaikkea alkoholin nauttimista myöskään julkisilla paikoilla kieltää. Voihan olla, että ihmiset haluavat ihan asiallisesti viettää piknikin, ottaa lasillisen viiniä. Se on ihan sopivaa. Mutta sellainen kuljeskelu kaljapullojen kanssa, joka on vallannut alaa, on minusta sopimatonta. Se on huonoa käytöstä. Sen tyyppisestä kulttuurista on päästävä eroon, ja siihen minusta tulee julkisuudessa puuttua. Samoin se, että hyvin nuoret käyttävät alkoholia, että he ylipäänsä käyttävät sitä, ei minusta kuulu tapoihin eikä ole hyvä heidän terveydelleen.

Mutta haluaisin, että muutenkin laajemmin hallitus toisi meidän keskusteluamme alkoholipolitiikan ja sen, missä määrin mietoja viinejä voitaisiin myydä vähittäiskaupoissa. Tästä on paraikaa vireillä kirjallinen kysely, ja siihen on jo koko joukko nimiä saatu. Toivon kysymyksen tulevan laajempaan keskusteluun eduskunnassa.

Ed. L ä m s ä : Arvoisa puhemies! Minusta oli hyvä, että ministeri Huttu-Juntunen oli paikalla. Hän varsin hyvin selvitti sitä, mihinkä valiokunnan mietintö nyt pohjautuu eli asiantuntijakuulemisiin.

Kyllä kai itse kunkin on helppo olla moralisti alkoholin suhteen tämänkin lain käsittelyn yhteydessä. Me jokainen tiedämme sen, mikä tilanne on kentällä, ongelmia on. Mutta tiedämme myös sen, että jyrkillä kielloilla, että me täällä nyt päättäisimme jyrkästi tehdä toisenlaista alkoholipolitiikkaa, mitä tähän mennessä on tehty, eli peruisimme sen kaiken, mitä aikaisemmilla päätöksillä olemme tavallaan aikaansaaneet, ei se enää onnistu. Ei kerta kaikkiaan kielloilla ja kovilla määräyksillä voida kuitenkaan vaikuttaa sillä tavalla, että alkoholinkäyttö merkittävästi muuttuisi.

On muistettava se, että me olemme joka tapauksessa menossa väljempään alkoholipolitiikkaan EU-jäsenyyden myötä. Tämä on myös pidettävä koko ajan mielessä.

Valiokunnan mietinnössähän on kuitenkin menty siihen suuntaan, että jos järjestyshäiriöitä on tulossa, niin on mahdollisuus kieltojen kautta myös tehdä se rangaistavaksi.

Niin kuin täällä tuli selkeästi esille, ja myös poliisien näkemys on ollut se, että vaikka olisi menty jyrkempään kieltoon, niin poliisin mahdollisuudet valvoa olisivat olleet hyvin rajallisia.

Kuitenkaan ei olisi päästy siihen, mitä sillä olisi haluttu hakea tai kuviteltu, mitä sillä voidaan hakea.

Ed. A i t t o n i e m i : Rouva puhemies! Ed. Kokkonen erotteli hyvät, rumat ja pahat toisistaan, toisin sanoen erotteli toiseen fiksun alkoholinkäytön julkisella paikalla ja sitten vähemmän fiksun. Se fiksu puoli oli se, että pieni pieni pikari kourassa ollaan joskus jossakin nurkan takana ja mirri kaulassa ja otetaan ihan pikkusen vaan ja katsotaan, ettei vaan kukaan näe. Sitten toinen on se, että ranttarimurallaa pistetään ja kävelään pitkin katua paljain jaloin, ilman paitaa ja viinapullo kourassa.

Kyllä minä olen samaa mieltä. Kyllä minäkin sen hyväksyn, ja se on ihan mukavaa katsoa. Vanhaan aikaan linja-autossa isäntämiehet, jotka olivat fiksuja, ottivat hatun eteen ja ottivat sen takana. Jo se, että hän halusi sitä peittää, teki fiksun siitä hommasta, kun laitto hatun eteen ja otti siellä. Jokainen näki, että ottaa viinaa, mutta se teki ottamisen fiksuksi, kun yritti peittää sitä. Mutta me emme, ed. Kokkonen, voi lajitella tällä tavalla, vaan meidän täytyy toimia pahimman mahdollisuuden mukaan ennen kuin saamme kurin ja järjestyksen.

Mitä tulee vielä siihen, kun minä olen nyt ollut niin kurin ja järjestyksen kannalla, kyllä minä olen aina kannattanut sitä, että viinit tulevat elintarvikekauppoihin, olen ehdottomasti tämmöisen vapaan järjestelmän kannalla, koska ei sillä mitään estetä. Kyllä ihmiset viinaa hankkivat ja viinejä, jos eivät ruokakaupasta niin muualta. Mutta se on sitten taas toinen asia. Siitä huolimatta täytyy katukuva pitää kohtuullisena ja huolehtia myös tässä toisessa asiassa, alkoholiprosentin korkeuden osalta siitä, kuinka vaarallinen se on tottumattomille viinankäyttäjille. Minä en siihen haksahda, mutta semmoinen, joka ei ole koskaan ottanut, saattaa haksahda pahan kerran.

Ed. K o k k o n e n (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Ei pidä provosoitua, kun provosoidaan. Mutta haluan kuitenkin vastata ed. Aittoniemelle, että en tarkoita, että fiksu juomistapa olisi salailu tai että siinä olisi pikkurillin välttämättä oltava koukussa, niin kuin ed. Aittoniemi äsken näytti. Kun sallitaan alkoholin nauttiminen, mietojen viinien juominen, voidaan myös opettaa tapakasvatusta. Eli fiksuja tapoja voi olla muunkin näköisiä, kuin minkälaiseksi ed. Aittoniemi ne arvioi.

Ed. Alaranta: Arvoisa puhemies! On erittäin harmillista, että poliittinen keskustelu tahtoo olla tällaista lyövää ja syylistävää. Tässä on käytetty sanontoja moralisti ja puhuttu kieltolakikeskustelun palaamisesta. Minä en ainakaan omalta osaltani halua osallistua sellaiseen keskusteluun. Mutta haluan huomauttaa, että on olemassa meitä suomalaisia, joille raitis, ehdottoman raittiuden mukainen elämäntapa on eräällä tavalla periaatteellinen ja hyvin vakaumuksellinen asia. Me toivoisimme, että se voisi olla laajemmin myös kasvavan nuorison asia. On aina muistettava vanha sanonta: Ihmiset etsivät pullosta sitä, mitä etsivät elämästä. Jos joku löytää elämästä tarpeeksi paljon elämisen arvoisia asioita, hän voi maksua tällaisen terveellisen elämäntavan, johon tässä keskustelussa on viitattu.

Haluan omalta osaltani korostaa, että ainakin itse olen hyvin tyytyväinen ministeri Huttu-Juntusen toimintaan tämän alan tehtävissä. Tämä lakiesitys, jota nyt käsitellään, on eräs esimerkki siitä. Hän on hyvin nopeasti pystynyt palaamaan muun muassa julkisella paikalla tapahtuvaan alkoholikäyttäjyymiseen.

Mutta, arvoisat edustajat, arvoisa puhemies, sellainen suomalainen asiantuntija kuin professori Lea Pulkkinen antoi viime viikonvaihteessa sanomalehtiin haastattelun, jossa hän puuttui juuri lasten ja nuorten alkoholikäyttäjyymiseen ja myös siihen, miten me Suomen maana ja kansana eroamme muista EU-maista tässä suhteessa. Kyllä ymmärrän, että tämä olisi tutkimisen ja miettimisen arvoinen asia. Vaikka tätä vapautusta tulee niin paljon sieltä EU:sta, niin ainakin tältä osin me olemme kauempana EU:n normaalista elämästä, ja toivoisi, että me voisimme joitakin päätöksiä tehdä, että me emme pääse ihan karkaamaan koko EU-kentän käsistä tässä lasten ja nuorten alkoholikäytössä.

Ed. Myllyniemi: Arvoisa puhemies! Suomalaisten suhteen on valitettavasti vielä sillä tavalla, että kun meiltä joku kielto poistetaan, niin silloin ihmiset ja suomalaiset erikoisesti ymmärtävät, että se on nyt tästä lähtien sallittua ja jopa suorastaan suositeltavaa, ja sen mukaisesti myös käyttäydymme. Me emme ole vielä mikään EU-maa siinä mielessä. Ei Espanjassa ole semmoista alkoholikäyttöä ja tuolla Keski-Euroopassa muuallakaan kuin Suomessa, jotenka olen edelleenkin vahvasti sitä mieltä, että vanha laki olisi saanut olla voimassa. Kyllä silloinkin poliisi pystyi harkintansa mukaisesti

niin menettelemään, että sivistynyt viininjuonti taikka jopa koskenkorvahuikka jossakin kulman takana tuli sallituksi. Ei poliisi pyrkinyt tietien tahtoen jokaista siitä sakottamaan eikä tarkoitus olisi ollutkaan. Emme me olisi palanneet mihinkään hirvittävään entisaikaiseen, jos olisimme kolme vuotta vanhan lain saattaneet voimaan.

Tuolla Amerikan maallakin on sillä tavalla, että jos siellä ostat olutpurkin, saat sellaisen ruskean pussin mukaan. Amerikkalaisetkin pitävät pahana, että nautitaan olutta siellä julkisesti. Tosin kaikki tietävät, että siinä on alkoholia, kun ruskea pussi on sen ympärillä, on se sitten väkevää tai olutta. Kuitenkin sielläkin on häveliäisyyttä.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Lakiehdotusten ensimmäinen käsittely julistetaan päättyneeksi.

4) Hallituksen esitys laiksi eräistä henkilöstön asemaa koskevista järjestelyistä kunnallistettaessa Helsingin yliopiston lääketieteellisen tiedekunnan eräitä palvelutoimintoja

Ensimmäinen käsittely
Hallituksen esitys 250/1996 vp
Sosiaali- ja terveystieteiden tiedekunnan mietintö 3/1997 vp

P u h e m i e s : Käsittelyn pohjana on sosiaali- ja terveystieteiden tiedekunnan mietintö n:o 3.

Keskustelua ei synny.

Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely julistetaan päättyneeksi.

5) Lakialoite laiksi tuloverolain 42 §:n muuttamisesta

Lakialoite 14/1997 vp (Pekka Kuosmanen /kok)

Asia lähetetään puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti valtiovarainvaliokuntaan.

6) Lakialoite laiksi korkolain 1 §:n 3 kohdan kumoamisesta

Lähetekeskustelu
Lakialoite 15/1997 vp (Leena Luhtanen /sd ym.)

P u h e m i e s : Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetettäisiin sosiaali- ja terveystalokuntaan.

Keskustelu:

Ed. L u h t a n e n : Arvoisa puhemies! Laki-aloitteessamme esitämme korkolakiin muutosta, jolla elatusapu saatettaisiin korkolain piiriin ja maksamattomalle elatusavulle määrättäisiin viivästyskorko. Tällä hetkellä korkolakia ei sovelleta määrääjain maksettavaan elatusapuun. On selvää, että tämä on tuonut yksinhuoltajaperheissä elävien lasten taloudelliseen asemaan turvattuutta.

Vaikka elatusturvalailla on pyritty turvaamaan yhden vanhemman perheiden lasten taloudellinen asema, ei se toteudu tällä hetkellä käytännössä. Korottomuus on nimenomaan osaltaan kannustanut elatusvelvollisia piittaamattomuuteen elatusapujen maksamisessa ajallaan. Vain noin kolmasosa elatusvelvollisista maksaa heille määrätyn osuuden lastensa elatuksesta ajallaan. Voi vain kuvitella, mitä tämä aiheuttaa yksinhuoltajaperheille.

Elatusapu merkitsee keskimäärin 10 prosenttia yksinhuoltajaperheiden käytettävissä olevista tuloista, joten maksun epäsäännöllisyydellä on kyllä hyvin suuri merkitys. Se aiheuttaa hyvin suurta epävarmuutta näissä talouksissa. Huomattavaa on myös se tietysti, että yksinhuoltaja joutuu kuitenkin maksamaan viivästyskorkoa myöhässä maksetuista laskuistaan.

Joitakin esimerkkejä, rouva puhemies! Vuonna 95 noin 110 000 lasta sai kunnan maksamaa elatustukea. Maksukyvyttömät voivat anoa vapautusta elatustukivelalleen, joten tämä lakimuutos ei johtaisi kohtuuttomuuteen heidän osaltaan. Tällä hetkellä elatusapurästejä on noin 2,2 miljardia markkaa. Kyse on siis varsin huomattavista summista.

Aloitteelleni olen saanut tukea, ajatuksellista tukea, substanssitukea, oikeustieteen lisensiaatti Eva Gottbergin väitöskirjasta ”Perhe, elatus ja sosiaaliturva”. Hän toteaa, että elatusapulain pohjalta ei voida määrätä elatusvelvollisuutta vanhemmalle, jolla ei ole suorituskykyä. Samoin tämän lain nojalla on mahdollista vapauttaa elatusapunsa laiminlyönyt vanhempi korvaamasta lapselle suoritettuja elatustukia kunnalle, jos hän pystyy osoittamaan laiminlyöntiensä johtuneen perustellusta maksukyvyttömyydestä. Gottberg toteaa edelleen, että tehokkaiden pakkoperintämahdollisuuksien puute jo itsessään on omiaan

edistämään laiminlyöntejä, jos maksuvelvollisuus on vastenmielinen tai yhdentekevä. Saman suuntainen vaikutus on elatusvelan korottomuudella. Jos velallinen voi valita, mitä velkaansa lyhentää, valinta varmaankin useimmiten kohdistuu korolliseen velkaan ennen korotonta.

Kyse on siis kaikinpuolisesta lapsen aseman parantamisesta. Rouva puhemies! Toivon, että sosiaali- ja terveystalokunta käsittelee asiaa nimenomaan yksinhuoltajaperheiden ja ennen kaikkea lapsen näkökulmasta ja lakialoite saisi myönteisen kohtelun.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Puhemiesneuvoston ehdotus hyväksytään ja asia lähetetään sosiaali- ja terveystalokuntaan.

7) Hallituksen esitys Arabiemiraattien liiton kanssa tehdyn sijoitusten edistämistä ja molemminpuolista suojaamista koskevan sopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä

Hallituksen esitys 1/1997 vp
Ulkoasiainvaliokunnan mietintö 1/1997 vp

Mietintö pannaan pöydälle puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti seuraavaan täysistuntoon.

8) Hallituksen esitys Kuwaitin kanssa tehdyn sijoitusten edistämistä ja suojelemista koskevan sopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä

Hallituksen esitys 2/1997 vp
Ulkoasiainvaliokunnan mietintö 2/1997 vp

Mietintö pannaan pöydälle puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti seuraavaan täysistuntoon.

9) Asetus Yhdistyneiden Kansakuntien turvallisuusneuvoston Irakia koskeviin päätöksiin perustuvien velvoitusten täyttämistä annetun asetuksen muuttamisesta

Asetus 1/1997 vp
Ulkoasiainvaliokunnan mietintö 4/1997 vp

Mietintö pannaan pöydälle puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti seuraavaan täysistuntoon.

P u h e m i e s : Eduskunnan seuraava varsinainen täysistunto on ensi torstaina kello 18, kyselytunti ensi torstaina kello 16.30.

Täysistunto lopetetaan kello 14.52.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

Seppo Tiitinen
